

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/СС 05/4-02 бр. 495/1-ХП/6
01.04.2010. године

На основу члана 221. став 1. алинеја 16. и члана 266. Статута Факултета, Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој IV редовној седници, одржаној дана 01.04.2010. године, донело следећу

О Д Л У К У

Прихвата се Извештај комисије са оценом докторске дисертације: СРПСКА АРХИТЕКТУРА ШЕСТЕ ДЕЦЕНИЈЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА, кандидата мр Дијане Милашиновић Марић и одобрава усмена одбрана.

Ова се одлука упућује Стручном већу Универзитета на сагласност.

Доставити:

1x Универзитету у Београду
1x Комисији
1x Стручном сараднику за
докторске дисертације
1x Шефу Одсека за правне послове
1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Весна Димитријевић

Факултет Филозофски
04/1-2 бр.6/1686
(број захтева)
8.04.2010.
(датум)

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Веће научних области
друштвено-хуманистичких наука
(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Дијане (Петар) Милашиновић Марић
(име, име једног од родитеља и презиме)

КАНДИДАТ Дијане (Петар) Милашиновић Марић
(име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под насловом: _____

Српска архитектура шесте деценије двадесетог века

Универзитет је дана 15.12.2005. својим актом под бр 22/28-01 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила: _____

Српска архитектура шесте деценије двадесетог века

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Дијане (Петар) Милашиновић Марић
(име, име једног од родитеља и презиме)

образована је на седници одржаној 11.02.2010. одлуком факултета под бр 219/1-XIII/4 у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област	установа у којој је запослен
1. др Александар Кадијевић	редовни проф.	ис. уметности	Филозофски ф.
2. др Лидија Мереник	ванредни проф.	ис. уметности	Филозофски ф.
3. др Мирјана Ротер Благојевић	доцент	архитектура	Архитектонски ф.

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 1.04.2010.

Прилог:

1. Извештај комисије са предлогом
2. Акт Наставно-научног већа факултета о усвајању извештаја
3. Примедбе дате у току стављања извештаја на увид јавности, уколико је таквих примедби било.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Весна Димитријевић

Наставно научно већу
Филозофског факултета
у Београду

ИЗВЕШТАЈ

Слободни смо да Вам упутимо мишљење о докторској дисертацији *„Српска архитектура шесте деценије двадесетог века“*. коју је припремила мр Дијана Милашиновић Марић, историчарка уметности из Београда. Рад у целини обухвата 434 стране текста, у оквиру ког су изложене илустрације (фотографије и цртежи) и научни апарат. Сачињен је прегледно и функционално, сходно критеријумима важећим на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета.

Основни текст дисертације је подељен на четири обухватна поглавља. У „Уводу“, ауторка читаоца уводи у тему и проблеме њеног истраживања. Акцентује друштвени и културно-уметнички контекст у Србији шесте деценије, који је у знатној мери одредио развој просторног стваралаштва. У даљем излагању, образлажући структуру властитог истраживања, ауторка коментарише расположиве историјске изворе, почев од доступне техничке документације, преко грађе из музејских и приватних колекција, до публикованих прилога претходних истраживача. Радови ранијих тумача – хроничара, критичара, публициста и историографа, приказани су објективно и вредновани сходно својој сазнајно-критичкој подстицајности. Међу слојевитијим прилозима, издвојено је неколико прегледних историографских осврта и монографских студија. Подцртана је пионирска улога др Зорана Маневића на утемељењу ове области савремене српске архитектонске историографије.

Инструктивно поглавље *„Културно-историјска подлога развоја уметности и архитектуре“* од 1945. до 1960.године, још шире одсликава културни и ликовни контекст у коме се градитељство развијало. Изнета запажања, аналогije и паралеле су прихватљиве и утемељене. У следећем поглављу ауторка приказује архитектуру епохе

послератне обнове од 1945. до 1950.године. Токови и обележја тог специфичног раздобља, у коме се развијају установе новог социјалистичког друштва, представљени су функционално, уз позивање на познате и новооткривене изворе. Стање у архитектонско-урбанистичкој струци од 1947. до 1951. године, сагледано је у светлу реализације Првог петогодишњег плана, при чему је истакнута улога водећих пројектантских установа, али и плодних градитеља и утицајних идеолога, попут Николе Добровића, Милорада Мацуре, Милоша Сомборског, Братислава Стојановића и Драгише Брашована. Рedefинисан је и значај урбанистичких регулација градова и насеља у Србији, као и књиге у којој су оне представљене (уредник арх.Михајло Митровић). Пажња је поклоњена стамбеној изградњи, архитектури задружних домова, радничких колонија и почецима изградње Новог Београда. Подцртана је и улога Дубровачког саветовања архитеката Југославије из 1950.године у дефинитивном потискивању владајуће идеологије социјалистичког реализма.

У централном и најисцрпнијем поглављу дисертације, насловљеном „*Архитектура 1950-1960*“, излаже се срж обрађене проблематике, уз навођење и коментарисање низа нових, у историографији недовољно примећених, или потпуно непроблематизованих градитељских дела. Поново се, на почетку излагања, истиче значај културолошког контекста грађења, подцртава значај Првог конгреса архитеката Југославије, бриселске светске изложбе, конгреса ЦИАМ-а и др. Стамбена изградња разматра се одвојено од градитељства јавних здања. Дужна пажња поклоњена је и главним токовима у урбанизму.

Након исцрпног и аналитичног осврта на низ знаменитих али и мање познатих објеката из тог идејно-естетски веома плодног раздобља, актуализује се улога водећих пројектаната, утемељивача Београдске школе модерне архитектуре - Милорада Мацуре, Станка Клиске, Николе Добровића, Ратомира Богојевића, Милорада Пантовића, Алексеја Бркића, Богдана Богдановића, Мирослава Јовановића, Уроша Мартиновића, Михајла Митровића и Ивана Антића. Монографски осврти на њихов рад и улогу, систематизовани су на основу хронологије њиховог школовања. Прво су коментарисани опуси градитеља који су школовање завршили пре Другог светског рата, а затим и оних коју су га завршили након рата. Наглашени интернационализам и ауторска рецепција идеја високог прогресистичког модернизма, повезују њихове опусе и стремљења. У анализама одговарајућих дела вреднован је и значај већег броја осталих

градитеља, који су такође допринели еманципацији струке у том периоду - Р.Татића, Д.Гудовића, Б.Маринковића, Н.Богојевић, М.Минића, М.Штерић, В.Симеоновића, Б.Пешића, Б.Игњатовића, Љ.Драгића, Н.Шерцера, С.Мандића, В.Врбанића, Л.Кабиља, Г.Самојлова, М.Радовановића, Н.Саичића, П.Кресојевића, И.Куртовића итд. Од градитеља активних у иностранству, издвојен је Аљоша Јосић, који је сарађујући са Ж.Кандилисом и Ш.Вудсом остварио високу међународну репутацију.

Наратив о развоју архитектуре и урбанизма у шестој деценији, хронолошки линеарно уобличен, испуњен монографским, прегледним, типолошким и проблемско-расправним сегментима, поткрепљен функционалним цртежима и фотографијама, пружа објективну слику о задатој теми и у многим елементима поседује интерпретативну слојевитост. Улога водећих аутора у обрађеном раздобљу је посебно размотрена и додатно преиспитана, док је истакнут значај појединих личности које у претходним студијама нису адекватно валоризоване. У тополошком смислу предност је добило грађење остварено на подручју града Београда, традиционалном центру српске архитектуре, док су у посебним одељцима приказани и тадашњи градитељски токови Новог Сада, Ниша и Крагујевца. Уз то, у посебном одељку је актуализовано питање изградње и уређења Новог Београда.

У „Закључку“, проблематизовани су разлози за запостављање овог периода грађења у нашој историографији и изнета периодизација раног послератног раздобља кроз два развојна циклуса (од 1947. до 1951. и од 1951. до 1960.године). У светлу развојних токова српске архитектуре осветљене су њене унутрашње особености, али и поменути утицаји тадашњих идеја Ле Корбизјеа, Валтера Гропијуса, Френка Лојда Рајта, Оскара Нимајера, Лусиа Косте и Мис ван дер Роа. Посебно је издвојена стваралачка улога Алексеја Бркића и Ивана Антића, као носилаца даље еманципације српске архитектуре. После закључка следе прилози (списак извора и литературе, попис и порекло илустрација, и др.).

Рад колегинице Марић представља до сада најисцрпнији и најцеловитији историографски приказ развојних токова српске архитектуре у шестој деценији двадесетог века. Проистекао из вишегодишњег сакупљања, обраде и критичке анализе релевантних извора, у многим сегментима баца ново светло на овај просперитетни период грађења у коме је ауторска слобода дошла до пуног изражаја. Наративи о

познатим делима фактографски и аналитички су претежно употпуњени, док су коментари недовољно познатих или уочених дела пласирани функционално.

Селекција, дескрипција и валоризација историјског материјала изведена је доследно и уједначено, према општим али и личним историографским мерилима које ауторка у низу својих ранијих прилога годинама заступа. Комбинујући прегледни и монографски облик излагања, остварила је континуално одрживу и целовиту интерпретацију једног од најплоднијих периода српске архитектуре. Због обиља тема и проблема, усредсређења на задато и примарно, изостали су исцрпнији компаративни погледи на градитељство шесте деценије у широј регији, што се у будућем раду може надокнадити. Фокусирајући се на проблеме пројектовања и грађења, на утицај главних идеја и теорија, колегиница Милашиновић Марић је поставила оквир за сва даља специјалистичка истраживања овог значајног периода.

Сматрајући кандидаткињин рад утемељеним, корисним и подстицајним за будућа тумачења српске архитектуре послератног раздобља, поготово за монографске прилоге о кључним објектима и њиховим пројектантима, предлагемо Вам да га прихватите и одобрите његову јавну одбрану.

у Београду 16.2.2010.год. ментор, др Александар Кадиевић, редовни професор
Филозофског факултета у Београду

др Лидија Мереник, редовни професор Филозофског
факултета у Београду

др Мирјана Ротер-Благојевић, доцент
Архитектонског факултета у Београду